

UNIVERZITA PALECKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Dvojitá kvalita potravin na trzích EU

Bakalářská práce

Autor: Josef Kratochvíl

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Slavičková, Ph.D.

Olomouc 2018

Čestné Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Dvojitá kvalita potravin na trzích EU* vypracoval samostatně pod odborným dohledem Mgr. Pavly Slavičkové, Ph.D. a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Poděkování

Rád bych poděkoval své vedoucí bakalářské práce paní doc. Pavle Slavičkové, Ph.D. za odbornou pomoc, vstřícnost, cenné rady, a především velkou trpělivost při psaní práce. Také bych chtěl poděkovat svým rodičům, kteří mi poskytli možnost studia, finanční zázemí a psychickou podporu.

OBSAH

ÚVOD.....	2
I. TEORETICKÁ ČÁST	3
1. Kvalita a bezpečnost potravin	3
1.1. Základní pojmy kvality potravin.....	3
1.2. Kvalita a jakost.....	5
2. Označování potravin.....	6
2.1. Legislativa označování potravin	6
3. Legislativa.....	9
3.1. Legislativa v ČR	9
3.2. Legislativa v EU.....	10
3.2.1. Právní akty Unie	10
3.2.2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002	11
4. Evropský jednotný trh a dvojí kvalita potravin	13
5. Dvojí kvalita potravin a aktuální dění	14
II. PRAKTICKÁ ČÁST	16
6. Porovnání potravin prodávaných na trzích EU.....	16
6.1. Vybrané potraviny časopisu dTest	16
6.1.1. Značkové potraviny.....	18
6.1.2. Značka obchodního řetězce Kaufland	25
7. Diskuze a závěry.....	31
7.1.1. Vítěz ve srovnání kvality.....	32
7.1.2. Výrobky stažené z prodeje.....	33
7.1.3. Změna ceny a velikosti balení v ČR.....	35
Závěr.....	38
Summary.....	39
Seznam tabulek.....	40
Seznam pramenů a literatury	41

ÚVOD

O dvojí kvalitě potravin začala média informovat již roce 2011. Přesto toto téma zůstává aktuálním dodnes. Téma dvojí kvality potravin se dostalo od jednotlivců, kteří začali poukazovat na problematiku různé kvality, až přes nejvyšší sféry práva národního, na půdu evropských institucí. Články, které v návaznosti na zjištění této skutečnosti začaly být publikovány informovaly o problému podrobně i uživatele.

Práce si klade tyto výzkumné otázky. Je kvalita potravin v České republice horší než v sousedních státech? Jaké směřování má aktuálně problém dvojí kvality potravin? Změnily někteří výrobci složení svých produktů pouze na základě testů, kterým byly podrobeny?

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Mezi primární zdroje, ze kterých čerpá teoretická část lze zařadit knihu Průvodce světem potravin, která je citována hlavně v prvních kapitolách, které se zabývají kvalitou potravin a vyčleněním jejich pojmů. Dalším zdrojem informací pro pochopení dané problematiky je publikace Řízení kvality a bezpečnost potravin, na které je postavena podkapitola první kapitoly.

Práce dále čerpá převážně z právních předpisů České republiky a Evropské unie. Zákony a jejich úpravy jsou použity také v kapitole o Označování potravin. Na základě právních předpisů je vystavena kapitola o Legislativě České republiky a o legislativě EU. Kapitola Dvojí kvalita a aktuální dění se věnuje problémům vzniklým s nově schvalovanými právními akty a čerpá především ze zpravodajských webů.

Praktická část práce se opírá o sekundární zdroje ze serveru dTest. Tento měsíčník, který vychází od roku 1992 v České republice je nezávislý a své příjmy získává pouze od předplatitelů. Pro výčet zdrojů byl základem článek v rámci kampaně Stop dvojí kvalitě, kde jsou všechny uvedené potraviny, které splňují dvojí kvalitu. Cílem této kampaně je hledat právě takové produkty a poukazovat na ně. Další sekundárních zdroje byly vyjmuty z článku Rozdílná kvalita v EU odkud byly vyjmuty pouze testy potravin značky K-Classíc potřebné pro další výzkum práce.

V praktické části se podrobně rozebírají jednotlivé vybrané potraviny, které se rozdělují na potraviny značkové a v další kapitole pomocí komparace analyzují. Cílem práce je odpovědět na výzkumné otázky pomocí analýzy a komparace na základě vytvořených tabulek. Práce podobného typu nebyly ještě v takové podobě, jako je tato zpracovány.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Kvalita a bezpečnost potravin

Kvalitní potraviny po celé Evropě jsou aktuálně otázkou pro mnoho firem, organizací, ale i spotřebitelů. Prodejci, distributoři a spotřebitelé se více zaměřují na bezpečnost, ale především kvalitu potravin. Spotřebitel se v Evropě snadno dostane do zahraničí, a tím i ke stejným značkám potravin a zboží, které zná z domácího trhu. Může ho ovšem překvapit jejich odlišná kvalita od produktů vyrobených právě na domácím trhu. Přirozeně bude spotřebitel žádat, aby produkty stejné značky byly v celé Evropě, potažmo Evropské unii, ve stejné kvalitě.

1.1. Základní pojmy kvality potravin

Pro širší pochopení je nutné vymezit některé klíčové pojmy v oblasti kvality potravin. Bude se jednat o pojmy všeobecně známé a používané, avšak pro tuto práci je nutné přesně určit, co tyto termíny znamenají. Některé pojmy jako kvalita potravin, bezpečnost potravin a jakost potravin vycházejí ze zákona. Ostatní definice budou pouze výčtem vybraných variant.

Jelikož se práce zabývá primárně kvalitou potravin je nutné vysvětlit, co je to potravina. Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 178/2002 *„se potravinou rozumí jakákoli látka nebo výrobek, zpracované, částečně zpracované nebo nezpracované, které jsou určeny ke konzumaci člověkem nebo u nichž lze důvodně předpokládat, že je člověk bude konzumovat“*.

Druhou částí pojmu je kvalita. Pro vnímání tohoto aspektu bylo vymezeno mnoho definic. Tremlová (2014) zmiňuje Aristotela, jako prvního, kdo mluvil o kvalitě. Dále definici Josepha Jurana, který tvrdí, že *„kvalita je způsobilost pro užití“*. Kromě dalších uvádí definici ČSN EN ISO 9000:2006, která říká: *„Kvalita je stupeň splnění požadavků souborem inherentních charakteristik, přičemž za inherentní charakteristiky jsou považovány vnitřní vlastnosti objektu kvality, kterým může být nejenom produkt, ale také proces, zdroj nebo systém. Požadavky jsou vytvořené potřebami a očekáváním, které jsou stanoveny, obecně se předpokládají nebo jsou závazné“*.

Termín kvalita potravin se těžko definuje skládá z mnoha do sebe zapadajících prvků. Jedná se o hygienické, nutriční, technologické, sensorické a informační aspekty. Kvalita potravin je jedním z hlavních parametrů vyžadovaných spotřebitelem. O kvalitu výrobku se musí starat jak spotřebitel, tak výrobce a měla by být záměrem od počátku výroby, až po samotnou realizaci výrobku (Tremlová, 2014).

Přesto je nejdůležitějším aspektem a podmínkou jejich bezpečnost a hygiena. Spotřebitel by vždy měl mít jistotu, že potravinu, kterou si kupuje, není životu nebezpečná. Také by si měl být vědom toho, že zboží odpovídá ceně. Z těchto poznatků vyplývá, že kvalitní potravinu má zásadní vliv na bezpečnou a plnohodnotnou stravu, ale především na zdraví spotřebitele (Valenta, 2011).

V evropském prostoru dochází k nahrazení pojmu dostupnost potravin pojmem bezpečnost potravin, který je velmi úzce propojen s kvalitou potravin (Valenta, 2011). Bezpečnost potravin je pojem vycházející v Bílé knize EU v roce 2000 (Tremlová, 2014). Pojem kvalita potravin je s bezpečností potravin úzce spjat. Ovšem bezpečná potravinu neznamená kvalitní potravinu s biologickou hodnotou, ta se vztahuje k pojmu potravinu pro zdravou výživu (Ruprich, 2012).

Česká republika, až na výjimečné případy, nemá problémy s udržováním dlouhodobé bezpečnosti potravin. Média ovšem mluví o něčem jiném, nebezpečných potravin je ovšem minimum. Problémy způsobují v rámci legislativy potravin, jejichž kvalita i cena jsou nižší. Cena ovšem v tomto případě klesá díky využití méně kvalitních složek. Takový přístup je zcela legální, neodporuje-li právním předpisům a zákazník je informován o složení na obalu daného zboží (Babička, 2012).

O nedostatku potravin v Evropě, na rozdíl od zbytku světa, kde je problém aktuální, lze hovořit pouze v poválečném období (Valenta, 2011). Dnešní podoba evropského potravinového trhu je opačná, zboží je přebytek. Od minulého roku mají v České republice obchodní řetězce s potravinami zákonem zakázáno vyhazovat neprodané potraviny. Potraviny s poškozeným obalem nebo potraviny po vypršení data použitelnosti musí obchody darovat potravinovým bankám, které je předají lidem ve špatné životní situaci (Koreň, 2019).

1.2. Kvalita a jakost

Při vymezení pojmu kvalita se lze sekat s pojmem jakost. Tyto dva pojmy jsou snadno zaměnitelné. Jazykově se jedná o synonyma. Jediný rozdíl je, že jakost je původem české slovo, zatímco kvalita má původ v latině (Tremlová, 2014). Podle zákona č.110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, v aktuálním znění se jakostí rozumí: *„soubor charakteristických vlastností jednotlivých druhů, skupin a podskupin potravin a tabákových výrobků, jejichž limity jsou stanoveny tímto zákonem, prováděcím právním předpisem anebo přímo použitelným předpisem Evropské unie“*.

Podle Tremlové (2014) pojem kvalitní potravina značí produkt, který je vysoké hodnoty, dá se neustále zvyšovat. Jakost oproti tomu chápe jako kategorie. Tremlová tvrdí že: *„Kvalitu lze pouze vyrobit, vytvořit či vymyslet. Ke kvalitě se nelze dopracovat tříděním, kontrolou a klasifikací, ale k jakosti ano.“* (Tremlová, 2014). Z toho vyplývá, že potravina vysoké jakosti nemusí být nutně kvalitní. Babička (2012) píše, že řešení a označování jakosti zůstává v rukou vnitřního trhu jak pro výrobky, tak pro výrobce a zůstává na dobrovolnické iniciativě.

2. Označování potravin

Kvalitně označená potravina je důležitým předpokladem pro orientaci spotřebitele. Pod označení potravin spadají veškeré informace, slova, ochranné známky, obchodní značky, vyobrazení a symboly, které se vztahují k dané potravíně a nachází se na jejím obalu nebo přiložených etiketách (Babička, 2012). Obaly se dnes využívají pro marketingovou komunikaci. Působením obalu na emoce spotřebitele vzniká pouto k produktu a může ho vést k opakovanému nákupu. Avšak obal o produktu poskytuje především důležité informace, na jejichž základě se může spotřebitel rozhodovat mezi více produkty (Vysekalová, 2011). Producenti se ovšem snaží maximalizovat plochu obalu, aby byla reklama produktu co největší (Macmaoláin, 2007). Legislativa obaly využívá jako zdroj informací o složení. Spotřebitel totiž často nemá jiný zdroj, dle kterého by mohl usoudit, že je potravina bezpečná, kvalitní nebo mohl zjistit její přesné složení. Tyto údaje pomáhají spotřebiteli se lépe orientovat na trhu potravin. Informace musí být viditelné, nesmazatelné a srozumitelné (Babička, 2012).

Stálý tlak spotřebitele na informace o potravinách měl za následek, že se oblast označování potravin několikrát legislativně upravovala. V 90. letech minulého století sloužily pro označování potravin normy o potravinách, které substituovaly zákon o potravinách a tabákových výrobcích a nařízení EU, které byly vydány později. Pro lepší orientaci spotřebitele na trhu byl tedy v roce 1997 vydán zákon 110/1997 Sb. o potravinách, který se okrajově dotýkal i označování. Po roce 2004 dochází postupně k implementaci evropského práva (Suková, 2014).

2.1. Legislativa označování potravin

Pro označování potravin v České republice je zásadní nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1169/2011. Forma nařízení byla zvolena, aby nedocházelo k rozdílům v jednotlivých státech EU, ke kterým dochází při zavádění směrnic. Nařízení nabylo účinnosti 13. 12. 2014 a stanovuje, které informace musí být na potravíně vždy uvedeny.

Zákon dále ukládá označování balených a zabalených potravin. Rozdíl mezi balenou potravínou a zabalenou potravínou je v místě, kde potravina byla dána do obalu, ale také v tom, kým byla zabalena. Balené potraviny přichází v obalu přímo od výrobce

a v něm se většinou prodávají. Mají na obalu nejvíce informací (viz níže). Přestože se většina legislativních pravidel vztahuje na potraviny balené i zabalené potraviny musí mít své označení.

Další variantou jsou nebalené potraviny, do kterých řadíme všechny zbylé potraviny, které se prodávají předem nezabalené a balí se před zákazníkem. Spotřebiteli musí být poskytnuty informace o seznamu složek, a to viditelnou formou, nebo na jeho vyžádání (Eagri, 2018).

Povinné údaje označování potravin:

a) Název potraviny

Článek 17 Nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům stanovuje, že název musí být dát ze zákona, jestliže takový neexistuje použije se název vžitý nebo popisný.

b) Seznam složek

Článek 18 určuje, že seznam složek se nadepisuje slovem složení a obsahuje potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti. Za určitých podmínek není seznam nutný pro:

1. Čerstvé ovoce a zeleninu, včetně brambor;
2. Sycenou vodu;
3. Kvasné octy;
4. Sýry, máslo, kysaná mléka a smetany;
5. Potraviny sestávající z jediné složky, jak zmiňují články 19 a 20.

c) Informace o alergenech

Podle čl. 21 odst. 1 se musí alergeny uvádět v seznamu složek a odkazovat na látky ze seznamu v příloze II. Alergeny ze zdravotního hlediska důležitým prvkem pro spotřebitele, proto musí být ve složení potraviny jasně odlišeny od ostatních složek, například stylem písma nebo barvou pozadí a písma.

d) Množství určitých složek nebo skupin složek

e) Čisté množství potraviny

Vyjádření čistého množství potravin je ovlivněno formou produktu. Pokud je produkt tekutý, vyjadřuje se v objemových jednotkách, například litry, centilitry, mililitry. U ostatních produktů v jednotkách hmotnostních., jak stanovuje čl. 23 odst. 1.

f) Datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti

Datum použitelnosti platí pro látky náchylné k mikrobiologické zkáze, které po krátké době mohou představovat zdravotní riziko, musí podle čl. 24 odst. 1 na svém obalu obsahovat místo data trvanlivosti termín „spotřebujte do“. Datum minimální trvanlivosti začíná slovy „minimální trvanlivost do...“, vyskytuje-li se v datu den. Pokud je uveden pouze měsíc nebo rok, pak datu předchází slova „minimální trvanlivost do konce...“ (Suková, 2014)

- g) Zvláštní podmínky uchování nebo podmínky použití**
- h) Jméno nebo obchodní název a adresu provozovatele potravinářského podniku**
- i) Zemi původu nebo místo provenience**
- j) Návod k použití v případě potravin, kterou by bez tohoto návodu bylo obtížné odpovídajícím způsobem použít**
- k) U nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových skutečný obsah alkoholu v procentech objemových;**
- l) Výživové údaje.**

Od 13. prosince 2016 se musí uvádět na obalu potravin povinně. Tyto výživové údaje se týkají energetické hodnoty, tuků včetně nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli. Před rozšířením působnosti zákona na všechny potraviny bylo vypisování výživových údajů na dobrovolné bázi (Fér potravina, 2016).

3. Legislativa

Kvalita potravin a jejich bezpečnosti je velice důležitá pro spotřebitele. Aby bylo dosaženo těchto požadavků musí být v dnešní době regulována zákony. Mimo tyto zákony se podobným tématem zabývají i vyhlášky, nařízení či směrnice. V rámci národní i nadnárodní úrovně je takových předpisů mnoho. Evropská unie i Česká republika se takovými předpisy snaží dosáhnout kvalitních a zdraví nezávadných potravin. Dále také chránit spotřebitele před falšovanými produkty a nekalými praktikami obchodníků. Soubor těchto zákonů lze označit jako potravinové právo. V této kapitole jsou však zmíněny pouze ty nejdůležitější pro účel výzkumu. Jedná se především o zákony citované výše.

3.1. Legislativa v ČR

V rámci české republiky se jedná o zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, který prošel několika novelizacemi a je k němu přiřazeno více než 25 vyhlášek. Zákon definuje povinnosti podnikatelů při výrobě potravin. Povinnostmi provozovatele potravinářského podniku jsou především dodržování jakosti, hygieny, nakládání s potravinami. Mimo jiné užití vhodných obalů a obalových materiálů, které ochrání produkt před poškozením, záměnou nebo otevřením. Zákon také kromě jiného ukládá dodržovat právní předpisy týkajících se potravin stanovené EU. Zákon také zakazuje uvádět na trh potraviny klamavě označené nebo nabízené ke spotřebě s prošlým datem spotřeby. Takové potraviny mohou být prodávány pouze v případě, že jsou označeny a odděleny od ostatních potravin a nejsou zdraví nebezpečné. Tento zákon se nevztahuje na krmiva a pitnou vodu.

Dalším důležitým zákonem v rámci dodržování kvality potravin je zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Zákon se nezaměřuje pouze na potraviny, ale definuje nekalé a klamavé obchodní praktiky a ukládá povinnosti při prodeji výrobků a služeb v České republice. Snaží se především o ochranu spotřebitele v smluvních závazkových vztazích. Zákon stanovuje, že prodávající je povinen: „*prodávat výrobky ve správné hmotnosti, míře nebo množství a umožnit spotřebiteli překontrolovat si správnost těchto údajů.*“ Další povinností prodávajícího je, aby prodával výrobky: „*v předepsané nebo schválené jakosti, pokud je závazně stanovena nebo pokud to vyplývá ze zvláštních*

předpisů anebo v jakosti jím uváděné; není-li jakost předepsána, schválena nebo uváděna, v jakosti obvyklé.“ Zákon dále definuje klamavou obchodní praktiku jako nesprávnou informaci, která vede spotřebitele k rozhodnutí koupě produktu, které by jinak neučinil.

České právo je vzhledem k členství České republiky v Evropské unii samozřejmě podřízené právu nadnárodnímu, tedy evropskému. Některé vstupy evropského práva lze pozorovat již ve výše zmíněných zákonech. Pro další zkoumání je právo EU významnější, a proto se jím bude zabývat podrobněji následující kapitola.

3.2. Legislativa v EU

Evropské právo se vyvíjí, již od konce druhé světové války, kdy v Paříži v roce 1951 vzniká uzavřením smlouvy mezi Francií, Německem, Itálií, Belgií, Nizozemím a Lucemburskem Evropské společenství uhlí a oceli. Právě uzavření této smlouvy a smluv následujících, které daly za vznik novodobé Evropské unii, tvoří primární právo EU. Primární právo se dá přirovnat k „ústavě“ neboť primární právo a jeho smlouvy tvoří celou Evropskou unii. Oblast tohoto práva je pro práci a výzkum méně podstatná, proto se práce zaměří na sekundární právo Evropské unie. Evropské právo je specifické právě tím, že členské státy přenášejí své pravomoci na EU a podřizují se jí v rozhodování.

3.2.1. Právní akty Unie

Sekundární právo neboli právní akty Unie jsou vytvářeny institucemi, které vznikly na základě práva primárního. Jedná se o Evropskou radu, Radu EU, Evropskou Komisi, Parlament a Evropský soudní dvůr. Sekundární právo vzniká na půdě těchto legislativních orgánů Evropské unie. Mezi toto právo se řadí nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska (Tomášek, 2013).

Nařízení mají obecně závaznou formu. Jedná se o nadnárodní právní akt. Platí v celém rozsahu ve všech částech EU a jsou přímo použitelná, aniž by se musely převést do vnitrostátního práva. Nařízení jako jediné má takovou jednostrannou možnost zavedení. Nařízení platí okamžitě při vstupu v platnost ve všech členských státech (Evropská Komise, 2018). Existují ale i taková, která se netýkají všech států. Jedná se spíše o výjimečné případy. Nařízení může ukládat povinnosti nejen členským státům, ale

i právníckým a fyzickým osobám, které fungují na území jednoho ze států EU. Všichni, koho se nařízení týká, jsou nuceni se jím řídit. Nařízení EU musí jednotlivé státní útvary přizpůsobit své úřady i soudy a nařízení aplikovat (Tomášek, 2013).

Směrnice stanovuje jeden cíl, který se musí splnit. Na rozdíl od nařízení směrnice je v kompetenci jednotlivých států. Je závazná, ale ponechává prostor státům, jak daného cíle dosáhnou. Směrnice tedy říká, čeho se musí dosáhnout, ale způsob, jakým se toho na vnitrostátní úrovni dosáhne je v kompetenci státu. Státy, kterých se směrnice týká ji musí implementovat do svých práv ve lhůtě stanovené při schvalování směrnice. Pokud některá země směrnici nezavede čeká ji řízení o nesplnění povinnosti (Evropská Komise, 2018). Směrnice je typická pro využívání při ochraně spotřebitele (Tomášek, 2013).

Rozhodnutí je závazné v celém svém rozsahu pro ty, kterým je určeno. Na rozdíl od předchozích se vztahuje na více zemí EU nebo na jeden stát. Adresátem rozhodnutí může být obchodní společnost i jednotlivec. Rozhodnutí, které stát nebo společnost obdrží je přímo použitelné. Dotčená strana obdrží oznámení o rozhodnutí, které nabývá účinku dnem doručení. Rozhodnutí se nepřevádí do vnitrostátních předpisů (Evropská Komise, 2018).

Doporučení a stanoviska jsou právně nezávazná. Doporučení, jak již název napovídá je pouze návod k chování, pomocí kterého mohou instituce EU projevit názor, a navrhnout řešení, aniž by stát musel implementovat či přizpůsobovat právní předpisy.

Stanoviska jsou obdobou doporučení. EU může vydat svůj postoj v prohlášení, které nijak nevynucuje právní povinnosti (Fiala, 2003).

3.2.2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002

Základním právním dokumentem EU týkající se potravinového práva je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřídí Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin. Kromě definice potraviny, která byla zmíněna v první kapitole se nařízení zabývá potravinovým právem. V článku 8 se píše o ochraně zájmů spotřebitele. Na tomto článku lze pozorovat jeho stručnost oproti českému zákonu č.634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. V článku 8 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.178/2002 se píše: „*Cílem potravinového práva je chránit zájmy spotřebitelů a poskytovat spotřebitelům základ, který jim umožní vybírat se znalostí věci potraviny, které konzumují.*“ Článek blíže specifikuje, že jeho cílem je: „zabránit

podvodným nebo klamavým praktikám; falšování potravin a jakýmkoli jiným praktikám, které mohou spotřebitele uvést v omyl.“ Mezi extrém lze zařadit knihu Podvody na talíři, ve které autor specifikuje, jak nás jako spotřebitele potravinářské společnosti využívají. Používají k tomu laciné marketingové triky, kdy zdravé věci se tváří zdravě, ale naopak ve velké míře mohou škodit (Bode, 2014). V nařízení dále nelze naleznout konkrétní příklady, které by daný článek více specifikoval. V článku 17 článek hovoří o povinnostech provozovatelů potravinářských podniků, které bylo možné naleznou i v kapitole o české legislativě. Nařízení obsahuje požadavky na bezpečnost potravin, které specifikuje článek 14. V neposlední řadě se předpis věnuje fungování a skladbě Evropského úřadu pro bezpečnost potravin.

V Evropské legislativě existuje množství dalších právních předpisů, které upravují nebo se okrajově dotýkají kvality a bezpečnosti potravin. Jedním z nich je například Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, které se zabývá označováním potravin v kapitole výše. Pro další zkoumání je tento výčet ovšem dostačující a případné další zákony budou popsány níže.

4. Evropský jednotný trh a dvojí kvalita potravin

V rámci politického integračního procesu v Evropě můžeme pozorovat snahy o vytvoření kvazi Jednotného evropského trhu po založení prvního společenství. Avšak myšlenky byly převedeny ve skutek až s příchodem Jednotného evropského aktu v roce 1987, který stanovil, že dovršení vnitřního trhu evropské unie bude do roku 1992. Rok 1993 je rokem dokončení vnitřního trhu. Všechny ostatní smlouvy primárního práva Evropské unie přebírají tuto definici. Podle čl. 26 odst. 2 SFEU: „*jednotný vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanovením smluv.*“ (Šišková, 2012).)

S příchodem volného pohybu zboží se vyskytují komplikace, jak donutit státy, aby se vzdaly svých cel, technických požadavků a norem a přistoupily na jednotný systém. Zkoumání tohoto problému ovšem není předmětem práce. Proto se budeme zabývat až rokem 1993, kdy vstoupila v platnost Maastrichtská smlouva. Ta kromě potvrzení vnitřního trhu EU, zavedla poprvé ochranu spotřebitele jako jeho součást (Urban, 2018).

V souvislosti s dvojí kvalitou potravin lze hovořit o nekalé obchodní praktice, kdy výrobce klame zákazníka tím, že na různých trzích prodává dva různé produkty se stejným logem nebo podobným obalem a vydává oba produkty za jeden totožný. Vítová (2017) uvádí hlavní tři problémy rozlišnosti, kdy obal prodávaných potravin je pro běžného spotřebitele nerozpoznatelný, protože se jedná o stejný nebo podobný vzhled:

- výrobce uvádí na různé trhy výrobky s jinou chutí a složením,
- výrobce uvádí na různé trhy výrobky v různé kvalitě,
- výrobce uvádí na různé trhy výrobky v různé gramáži.

Vítová dále píše, že při zavádění nového výrobku na trh se použije výrobek kvalitnější, aby si získal zákaznickou přízeň a po nějaké době změnil jeho složení, aniž by to bylo zjevné na obalu, kromě uvedeného složení na etiketě (Vítová, 2017).

5. Dvojitá kvalita potravin a aktuální dění

Dvojitá kvalita potravin rezonuje českou společností pravděpodobně od roku 2011, kdy se začaly v různých médiích objevovat první články na toto téma. V daném roce zveřejnila Asociace spotřebitelů Slovenska srovnání zboží, které bylo nakoupeno v osmi různých státech Evropské unie. Ze studie vyplynulo, že západní státy, které jsou členy Evropských společenství již od jejich založení disponují na trzích kvalitnějším zbožím oproti novým členům (dTest, 2018). Od té doby se strhla vlna diskuzí, které měly za cíl dané téma dostat k širší veřejnosti. Tehdejší prezident potravinářské komory ČR a nyníjší ministr Miroslav Toman v rozhovoru pro Český rozhlas řekl, že problém je v tom, co si spotřebitel koupí a za jaké peníze. Také zmiňuje, že problémem může být zboží dodávané do ČR, které se vyrábí v bývalých postkomunistických zemích, jako Polsko a Maďarsko. Zmiňuje ovšem také Řecko a Španělsko (Čechová, 2011). V tomto rozhovoru lze pozorovat souvislosti s předchozími kapitolami.

V roce 2017 tehdejší ministr zemědělství Marian Jurečka řekl, že kvalitu potravin se země Visegrádské čtyřky snaží řešit již 6 let. Nezapomněl poukázat na fakt, že pokud chce Evropská unie mít jednotný trh měl by zákazník mít jistotu, že zboží, které má stejný obal a stejného výrobce bude mít i stejné složení. V rozhovoru také zazní věta, že se firmy oficiálně nedopouštějí žádného pochybení. Výrobce má podle zákona povinnost uvést složení výrobku na obal. Jednalo se spíše o etickou rovinu jednání. Dále bývalý ministr v rozhovoru zmínil, že zboží se mnohdy prodává za různé ceny a podotýká, jestli se nejedná nejen o praktiku klamání, ale také o nerovnou soutěž. Dalším faktorem podle Jurečky je český spotřebitel, který upřednostňuje cenově dostupnější zboží (RadioZET, 2017).

Jurečka také zmínil, že v roce 2017 západní státy nechápaly problém dvojitá kvality potravin. Přesně řekl: „*Oni vůbec nechápou, že takový problém může být. Pro ně všechno plyne automaticky, že to, co se kupuje v Británii, Francii, Německu, stejně koupíte i v České republice.*“ (RadioZET, 2017). Na základě rozhovoru lze konstatovat, že kvalita potravin a ochrana spotřebitele vůči nekalým praktikám s ní spojenou v roce 2017 neměla žádné legislativní zakotvení.

Aktuálně v dubnu 2019 byla Evropským parlamentem schválena kompromisní varianta evropské směrnice o dvojitá kvalitě. Pro směrnici hlasovalo 474 poslanců, proti bylo 163 a 14 se hlasování zdrželo (Evropský parlament, 2019). Prakticky by zavedení

takové směrnice mělo zakázat dvojí kvalitu potravin tím, že na pohled stejné výrobky s jiným složením by měly být posuzovány jako nekalá obchodní praktika po výhružkou pokuty. Vzhledem k tomu, že se jedná o směrnice bude záviset na české legislativě, jak ji bude implementovat do vnitrostátního práva. Směrnice prokazuje podle expertů značné nedostatky v přesnějším a důkladnějším výkladu. Výrobky mohou mít jiné složení, pokud užijí suroviny ze země, kde se produkt prodává nebo pokud si to spotřebitelé prokazatelně vyžadují. Takovou preferenci může prokázat i slepé sensorické testování (Daněk, 2019).

Podle české europoslankyně Olgy Sehnalové nová směrnice dává právní základ, jak si obhájit dvojí kvalitu potravin. Obává se, že kvůli nedostatkům a nekonkrétním předpisům se nebudou chtít dozorové orgány pouštět do sporů s výrobci. Velké státy jako Francie, Německo a Británie byly silně proti řešení dvojí kvality potravin. Sehnalová si myslí, že výsledek je způsobem jednáním lobbistů a považuje směrnici za neúspěch, protože se podle ní nic nezmění. (Česká televize, 2019).

Eurokomisařka Věra Jourová¹, která se rovněž jako Olga Sehnalová zabývá kvalitou potravin a snaží se o její legislativní vymezení si naopak myslí, že jde o úspěch, jelikož se poprvé podařilo do legislativy zakotvit nepřipustnost dvojí kvality potravin (Palata, 2019). Podle Jourové řadu změn způsobuje tlak spotřebitelů a k tomu říká: „*Jednám s těmi výrobci, kterých se to týká. A už vidím u řady produktů změnu receptury. Tyhle změny pocítíme i bez zákona, bez směrnice.*“ (Česká televize, 2019).

Česká eurokomisařka věří české inspekci a tvrdí, že pokud inspekce zjistí rozdíly mezi potravinami, tak výrobci nebudou mít rozumné argumenty na obhajobu složení. Sama tvrdí, že nyní záleží na krocích vnitrostátních orgánů. Jasnější podrobnosti budou veřejnosti poskytnuty po schůzce s Jaroslavem Faltýnkem, jakožto předsedou zemědělského výboru sněmovny a ministrem zemědělství Miroslavem Tomanem (Česká televize, 2019).

Dalším řešením by bylo směrnici zpřísnit. Pro takový návrh by Sehnalová potřebovala 160 europoslanců, ale to by mělo za důsledek zrušení aktuálního zákona. Než by se dostalo na další trvalo by to alespoň jeden rok. Brusel po dvou letech směrnici vyhodnotí a pokud se prokáže jako nedostačující budou možná navazovat zpřísnující pravidla (Palata, 2019).

¹ Eurokomisařka byla zařazena časopisem Time mezi 100 nejvlivnějších osobností roku 2019. Časopis Time vydává tento žebříček od roku 2004 a osobnosti dělí do skupin podle zásluh. Jourová se umístila v kategorii titánů, kterou sdílí například se zakladatelem facebooku Markem Zuckerbergem nebo sportovcem Mohamedem Salahem. Ocenění získala především díky zásluze o zavedení Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) (Elčič, 2019).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6. Porovnání potravin prodávaných na trzích EU

Již od roku 2011 se diskutuje o produktech, které dosahují na některých trzích států Evropské Unie lepší kvality. Nezávislé testy potvrdily, že výrobci ve státech, které jsou déle členy EU jako Německo a Rakousko, nabízí svým spotřebitelům kvalitnější produkty. Prakticky lze hovořit o tom, že výrobce prodává dva různé produkty, které jsou mnohdy označeny stejnou etiketou s podobným složením, na dvou různých trzích.

Na základě těchto předpokladů a testů se potýkáme s přesvědčením, že potraviny dodávané na ostatní trhy jsou automaticky nižší kvality. Z dat výzkumu pro Státní zemědělskou a potravinovou inspekci vyplývá, že 88 % Čechů není spokojeno s praktikou odlišného složení potravin, přičemž 36 % považuje takové jednání za manipulativní (Kopřiva, 2016). V jiném průzkumu pro společnost Kupi.cz, která se zabývá sledováním akčních cen v obchodních řetězcích, odpovědělo 43 % respondentů, že považují německé potraviny za kvalitnější než české (ČTK, 2014).

Častým přesvědčením také je, že potraviny nejsou pouze kvalitnější, ale také jsou po převodu měny levnější. Problém s převodem měny může být kvůli jiné sazbě DPH, jak uvádí v rozhovoru Marian Jurečka. Také zmiňuje, že české DPH pro potraviny se řadí mezi nejvyšší sazby v porovnání s ostatními zeměmi (Česká televize, 2016).

Práce se proto zaměřuje na vybrané produkty, které byly podrobeny nezávislým testům. Zdrojem čerpání informací budou nezávislé testy provedené v časopise dTest. Na základě výsledků testů se práce snaží zjistit, zda jsou ve většině případů opravdu produkty vždy prodávány v odlišné kvalitě nebo naopak.

6.1. Vybrané potraviny časopisu dTest

Časopis dTest byl založen v roce 1992 jako nezisková organizace. Tento spotřebitelský měsíčník, který poskytuje spotřebitelům výsledky testů služeb, výrobků a potravin zveřejňuje svá data zdarma na internetu. Testy ve většině případů probíhají v laboratořích v České republice i zahraničí. Jména laboratoří, kde se vzorek testoval

ovšem dTest nezveřejňuje a na svých stránkách to zdůvodňuje takto: „*Jejich jména nikdy nezveřejňujeme z důvodu zachování anonymity, aby na ně nemohl být činěn nátlak ze strany výrobců, což se v minulosti dělo*“ (dTest, 2018). Také zde uvádí, že zdrojem příjmů jsou primárně předplatitelé časopisu, proto je časopis nezávislý a neobsahuje žádné reklamy.

Testy často probíhají v mezinárodním prostředí, jelikož dTest jako jediný splňuje přísné podmínky členství v organizaci International Consumer Research & Testing, kde zastupuje český a slovenský trh. Na testování se kromě mezinárodní spolupráce podílí také přímo spotřebitel, který může dát podnět k otestování nějakého výrobku. Na základě aktuálních testů potravin potýkajících se s problémem dvojí kvality se kapitola zaměří na jejich výsledky, které budou shrnuty. Pro více objektivní výsledky jsou všechny vyhodnocované vzorky jsou nakupovány v maloobchodních sítích (dTest, 2018). Veškeré přepočtené ceny jsou platné ke dni a kurzu, který blíže uvádí zdroj informací. Celkové vyhodnocení poté bude v další kapitole v porovnání s aktuálními informacemi o složení výrobku.

Pro objektivitu testování a co nejpřesnější výsledky byl zvolen pestrý vzorek potravin. Samotný web dTest.cz se zabývá testování dvojí kvality potravin od roku 2016, proto i potraviny, které práce používá pro svůj výzkum byly testovány v rozmezí let 2016 až 2019. Jedná se pouze o potraviny, tedy produkty konzumovatelné. Vzhledem k širokému spektru testování dTestu se práce v rámci známých obchodních značek orientuje pouze na potraviny, které byly testovány zvlášť a následně přiřazeny do kampaně Stop dvojí kvalitě, kterou dTest započal v roce 2017. Pro potřeby ověření výzkumných otázek se práce věnuje především potravinám, které dopadli ve srovnávacích testech hůře nebo naopak lépe. Potraviny, které se v tomto výčtu objevují byly vybrány, protože jde o potraviny s potvrzenou dvojí kvalitou. Další hledisko výběru potravin pro výzkum je srovnání kvality potravin České republiky a západního států. Ve většině případů se jedná o srovnání české a německé verze produktu. V jednom případě zastupuje roli jediného oponenta rakouský produkt.

Ostatní potraviny, které byly zvoleny pro výzkum byly také podrobeny testům dTestu. Půjde o potraviny, které mají značku K-Classic, kterou provozuje německý obchodní řetězec Kaufland. U testování těchto produktů bylo záměrně vybráno zboží pouze s horší kvalitou, aby bylo možné ověřit, zda se kvalitou zlepšili nebo zůstali stejné.

Pro co nejobektivnější výsledky byl pro značkové produkty i pro značky obchodního řetězce zvolen stejný počet zástupců

6.1.1. Značkové potraviny

Tabulka 1: Tuňák Rio Mare

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	Rio Mare Kousky tuňáka ve slunečnicovém oleji	Rio Mare Saupiquet Thunfisch Filets in Sonnenblumenöl
Výrobce	Bolton Czechia spol. s r.o., Praha	Saupiquet D GmbH
Datum vydání testu	Květen 2018	Květen 2018
Hmotnost	160 g z toho pevný podíl 112 g	185 g z toho pevný podíl 130 g
Cena	57,90 Kč	55,30 Kč
Cena za 100 g pevného podílu	51,70 Kč	42,50 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2018

Výsledky testu hovoří o dvojí kvalitě tuňáka ve slunečnicovém oleji na základě odlišného složení na etiketě, nikoliv na základě laboratorních testů. Přesto již z názvu vyplývá, že pod stejným označením se nachází dva odlišné produkty, zatímco česká verze má v názvu kousky, německý název obsahuje filety. To se potvrzuje i po otevření konzervy. Na českou surovinu byla použita levnější surovina, která by se měla projevit na celkové ceně výrobku. Spotřebitel však, jak ukazuje tabulka výše, dostane v Německu tuňáka vyšší kvality a zaplatí méně než v ČR (dTest, 2018). I když se možná jeví nesmyslné porovnávat kousky a filety tuňáka, je nutné poukázat na to, že se jedná o produkt jednoho výrobce, který se prodává s podobným označením, tedy tuňák ve slunečnicovém oleji ve dvou zemích s různou kvalitou. Právě proto byl zařazen dTestem k produktům dvojí kvality.

Tabulka 2: Paprikové chipsy Lay's

Země prodeje	Česká republika	Německo	Polsko
Název	Lay's Paprika flavour	Lay's Paprika	Lay's Papryka
Výrobce	Pepsico CZ s.r.o.	PepsiCo Deutschland GmbH	Frito Lay Poland Sp. Z o.o.
Datum vydání testu	Květen 2018	Květen 2018	Květen 2018
Hmotnost	240 g	175 g	165 g
Cena	49,90 Kč	37, 90 Kč	16 Kč
Cena za 100 g	20,80 Kč	21, 70 Kč	9,70 Kč
Výsledek testu	2.	1.	3.

Zdroj: dTest, 2018

Stejně jako u předchozího testu, ani tato data nepochází z laboratorních rozborů, avšak již podle složení na obalu, jak uvádí článek, bylo možné rozpoznat následující změny. Navíc popud k ověření rozdílné kvality byl odeslán spotřebitelem. Článek hovoří o rozdílném složení, ze kterého vychází, že oproti německé verzi se v české a polské době nacházejí navíc zvýrazňovače chuti, zahušťovadla a fruktóza. Také poukazuje na zásadní rozdíl v použitých tucích. České a polské produkty byly smaženy na směsi dvou olejů, zatímco německé zboží pouze na slunečnicovém oleji. Rozdíl se promítá v odlišných výživových hodnotách (dTest, 2018). Na základě tabulky a složení lze označit Německou variantu za nejlepší. Je ovšem nutné dodat, že v tomto případě se nejedná o nejlevnější možnost. Je možné pozorovat také výrazný rozdíl v ceně mezi českou a polskou variantou, i když obě měly stejné složení. Bohužel předmětem práce není analýza odlišné životní úrovně obou států. Lze ale vyloučit, že by za cenový rozdíl mohly náklady, či kvalita použitých surovin. Výrobek produkováný pro polský trh má sice jiného výrobce, přesto však v obou případech jde o stejné označení složení, které by se muselo vyvrátit pouze laboratorním testem.

Tabulka 3: Coca-Cola

Země prodeje	Česká republika	Německo	Polsko	Rakousko	Slovensko
Název	Coca-Cola Original Taste	Coca-Cola Classic	Coca-Cola Original Taste	Coca-Cola Original Taste	Coca-Cola Original Taste
Výrobce	Coca-Cola HBC Česko a Slovensko s.r.o.	Coca-Cola European Partners DE	Coca-Cola HBC Polska Sp. Z o.o.	Coca-Cola HBC Austria	Coca-Cola HBC Česko a Slovensko s.r.o.
Datum vydání testu	Květen 2018	Květen 2018	Květen 2018	Květen 2018	Květen 2018
Objem	1250 ml	500 ml	1000 ml	2000 ml	1750 ml
Cena	19,90 Kč	18,70 Kč	21,30 Kč	55,30 Kč	32,60 Kč
Cena za 100 ml	1,60 Kč	3,70 Kč	2,10 Kč	2,80 Kč	1,90 Kč
Výsledek testu	2.	1.	1.	1.	2.

Zdroj: dTest, 2018

Na rozdílné složení slazeného nápoje v zemích EU byl dTest upozorněn spotřebitelem podobně jako v případě výše a stejně jako v obou předchozích jde o komparaci složení na etiketách výrobků. Bez laboratorních testů byly zjištěny rozdíly, které ukazují, že česká a slovenská verze limonád jsou složením stejné a proti nim stojí stejné složení nápojů z Polska, Německa a Rakouska. Coca-Cola určená pro český a slovenský trh obsahovala sladidlo v podobě fruktózo-glukózového sirupu (dTest, 2018). Stejně sladidlo obsahuje Coca-Cola na domácím trhu v USA (Horáček, 2014). Ovšem ostatní tři varianty obsahovaly cukr. Zbývající položky uvedené ve složení byly ve všech státech shodné. Užitá sladila se projeví i ve výživových hodnotách. Český a slovenský vzorek měli vyšší obsah cukru o 0,6 g (dTest, 2018). Data z tabulky vypovídají o nejnižší ceně nápoje na českém a slovenském trhu, na úkor složení.

Tabulka 4: Rama

Země prodeje	Česká republika	Německo	Polsko	Rakousko	Slovensko
Název	Rama Classic	Rama zum Streichen, Backen & Kochen	Rama Classic	Rama Original zum Streichen, Backen und Kochen	Rama Classic
Výrobce	Unilever ČR, spol. s r.o.	Unilever Deutschland	Unilever Polska Sp. Z o.o.	Unilever Austria	Unilever Slovensko spol. s r.o.
Datum vydání testu	Duben 2018	Duben 2018	Duben 2018	Duben 2018	Duben 2018
Cena	49,90 Kč	25 Kč	28,60 Kč	25 Kč	41, 70 Kč
Hmotnost	400 g	250 g	550 g	250 g	400 g
Cena za 100 g	12,50 Kč	10 Kč	5,20 Kč	10 Kč	10,40 Kč
Výsledek testu	2.	3.	2.	1.	2.

Zdroj: dTest, 2018

Různé verze margarínu jsou opět porovnávány na základě složení uvedeném na etiketách, které bylo u všech vzorků podobné. Použitým tukem byla vždy směs palmového a řepkového oleje. Rozdíl byl v uvedených poměrech olejů. Rakouská varianta, která se jako jediná prodává s 80 % oproti zbylým státům, kde se dá koupit pouze Rama s 60 %, byla složena z 53 % řepkového oleje. Česká, polská a slovenská obsahovaly shodně 45 %. Nejméně obsahovala německá varianta s 36 %. Rozdíly v poměrech olejů měly dopad na nutriční hodnoty. Pouze německý, rakouský a polský výrobek na obale obsahoval rozšířené výživové tabulky podle kterých dTest provedl výpočty a určil procentuální obsah udávaných mastných kyselin. Pro české a slovenské výrobky lze předpokládat stejné hodnoty jako u polského produktu, která v testu obsahovala nejméně nasycených mastných kyselin. Nejlépe v testu dopadla německá verze, která měla nejvíce těchto kyselin a také omega-3. Přesto německá verze v celkovém hodnocení skončila poslední, kvůli nízkému poměru řepkového oleje a nejvyššímu obsahu soli (dTest, 2018). Z dat v tabulce lze vyčíst, že nejlépe hodnocený rakouský produkt vychází opět levněji oproti českým, slovenským obdobám.

Tabulka 5: Solené chipsy Lay's

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	Lay's Salted	Lay's Gesalzen
Výrobce	Frito Lay Poland Spo. Z. o.o.	PepsiCo Deutschland GmbH
Datum vydání testu	Prosinec 2017	Prosinec 2017
Hmotnost	150 g	175 g
Cena	37,90 Kč	40,70 Kč
Cena za 100 g	23,30 Kč	25, 30 Kč
Přítomnost akrylamidu	521 µg	211 µg
Výsledek testu	1.	2.

Zdroj: dTest, 2017

Testování produktu probíhalo ve spolupráci s partnerskou organizací ve Švédsku. V českém výrobku se objevila největší přítomnost akrylamidu², jehož obsah však skončil pod směrnou hodnotou. I přes to české chipsy zvítězily v celkovém hodnocení a převážně díky testu chuti. Švédské chipsy obsahovaly 235 mikrogramů akrylamidu na 1 kilogram výrobku (dTest, 2017). Položka ceny za 100 gramů výrobku zobrazuje, že český výrobek je dražší než německý a dle testu je kvalitnější. Dále lze také vyčíst, že byl výrobek do ČR dovezen z Polska a jeho cena je trochu vyšší než u německého výrobku, což může souviset právě s náklady na dopravu. Přesto lze konstatovat, že český výrobek sice stojí víc, ale český spotřebitel si dopřeje chutnější a kvalitnější zboží než německý zákazník.

² Akrylamid je látka vznikající při tepelných úpravách vysokou teplotou a značí se zhnědnutím potravin. Nachází se v potravinách obsahujících škrob a může mít negativní dopad na lidské zdraví. Na základě studií European Food Safety Authority se potvrdilo, že akrylamid v potravinách může zvyšovat riziko vzniku rakoviny u spotřebitelů všech věkových kategorií. Dále také může mít škodlivé účinky na nervový systém, prenatální a postnatální vývoj a reprodukční schopnosti (EFSA, 2017).

Tabulka 6: Máslo Meggle Alpenbutter

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	Meggle CZ Alpenbutter Alpské máslo	Meggle DE Alpenbutter
Výrobce	Molkerei Meggle Wasserburg GmbH & Co. KG	Molkerei Meggle Wasserburg GmbH & Co. KG
Datum vydání testu	Prosinec 2017	Prosinec 2017
Hmotnost	250 g	250 g
Cena	64, 90 Kč	64, 70 Kč
Cena za 100 g	26 Kč	25, 9 Kč
Výsledek testu	1.	2.

Zdroj: dTest, 2017

Testování německého a českého másla probíhalo pomocí laboratorních kontrol. Kvalita obou vzorků byla srovnatelná. Podle výsledků dTestu se deklarovaný obsah tuku 82 g/100 g lišil ve prospěch českého výrobku o 0,5 g. Český produkt obsahoval 1,4 % tukuprosté sušiny oproti německému vzorku, který měl 2,2 % netukové sušiny. Podle dTestu by německé máslo splňovalo legislativní parametry pouze při zohlednění chyb v měření (dTest, 2017). Na základě dat v tabulce výše a dat z laboratorního testu lze tvrdit, že české alpské máslo je lepší než německé a spotřebitel ho získá za stejnou cenu jako německý nakupující. Produkty mají oba stejného výrobce, což má za důsledek malé odchylky ve výsledcích testu.

Tabulka 7: Hrášek Bonduelle

Země prodeje	Česká republika	Rakousko
Název	Bonduelle CZ Hrášek v mírně slaném nálevu	Bonduelle AT Junge Erbsen Sehr Fein
Výrobce	Bonduelle Central Europe Kft. Maďarsko	Bonduelle Deutschland GmbH
Datum vydání testu	Prosinec 2016	Prosinec 2016
Hmotnost	200 g z toho pevný podíl 130 g	200 g z toho pevný podíl 140 g

Cena	23 Kč	26,80 Kč
Cena za 100 g pevného podílu	11,5 Kč	13,4 Kč
Výsledek testu	1.	2.

Zdroj: dTest, 2016

DTest uvádí, že české zboží pravděpodobně pochází z Maďarska a rakouské z Francie. Výrazný rozdíl byl především v sensorickém testování a zbožíznaleckém posudku, kdy rakouský výrobek obsahoval úlomky, volné slupky a chuťově si stál hůře. Dále také jeví vyšší množství minerálních příměsí. České zboží bylo naopak úplně bez takových známek. Rakouské zboží obsahovalo o 5 % více hrášku v balení, což by pro někoho mohlo být rozhodujícím prvkem, pokud by šlo o dva stejné výrobky. DTest také konstatuje, že rakouské zboží značí v názvu velikost zrn dle německých pravidel o průměru 7,5 do 8,2 mm. Český hrách byl velikostně neroztříděný (dTest, 2016). V České republice získá spotřebitel za podobné peníze chuťově lepší hrách než v Rakousku.

Tabulka 8: Kečup Heinz

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	Heinz Tomato ketchup	Heinz Tomato ketchup
Výrobce	Maresi Foodbroker s.r.o.	H.J. Heinz GmbH
Datum vydání testu	Srpen 2016	Srpen 2016
Hmotnost	1000 g	700 g
Cena	93,90 Kč	67,50 Kč
Cena za 100 g	9,4 Kč	9,6 Kč
Výsledek testu	1.	2.

Zdroj: dTest, 2016

Sledování rozdílu mezi německým a českým kečupem bylo provedeno pomocí laboratorních testů. Oba zástupci naměřily totožné hodnoty obsahu sušiny rajčat i kyselosti. Drobný rozdíl vznikl v sensorickém hodnocení, kdy německá chuť byla vyhodnocena jako více kořeněná. Výsledný test rozhodl ve prospěch českého produktu,

jelikož u německého produktu byla nalezena zbytková množství tří pesticidů (dTest, 2016). Kečup prodáváný na českém trhu tedy obstál v testu lépe a společně s tím je prodáván za menší cenu.

6.1.2. Značka obchodního řetězce Kaufland

Tabulka 9: Čokoládové zmrzliny K-Classic

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	Kaufland/K-Classic CZ Chocolate Ice Cream	Kaufland/K-Classic DE Schokolade
Prodejce/výrobce	Kaufland Česká republika v.o.s.	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG
Datum vydání testu	Červenec 2017	Červenec 2017
Hmotnost	500 g	500 g
Objem	1000 ml	1000 ml
Cena	59, 90 Kč	39, 40 Kč
Cena za 100 g / 100 ml	12 / 6 Kč	7,90 / 3,90 Kč
Výsledek testu	1.	2.

Zdroj: dTest, 2018

Ačkoliv obě zmrzliny byly zakoupeny na odlišném trhu, tak si Kaufland nechává českou i německou zmrzlinu vyrábět v Německu. Odlišnosti obou zmrzlin jsou z tabulky znát především v položce cena a hmotnost nebo objem. Už na první pohled lze vyčíst, že za stejné množství si český spotřebitel připlatí o 21 Kč více. Testování proběhlo studiem složení na obalu i laboratorní analýzou. DTest píše, že české i německé složení avizovalo kousky čokolády, ale první varianta kousky hořké a druhá mléčné. V ČR prodáváný produkt měl 5 % kakaa o 1 % více než německý. Dále také produkt z českého trhu obsahoval vyšší obsah mléčného tuku o 2 %. Německý výrobek lépe obstál v sensorickém testu, ale obsahoval na sto gramů výrobku o 2 g více cukru (dTest, 2017).

Tabulka 10: K-Classic Müsli s rozinkami a oříšky

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Breakfast Muesli raisins & nuts	K-Classic Trauben Nuss Müsli
Výrobce	Kaufland Česká republika, v.o.s., Praha	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016
Hmotnost	750 g	1000 g
Cena	59,90 Kč	48,50 Kč
Cena za 100 g	8 Kč	4,90 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Müsli pro německé a české spotřebitele mají na obalu stejné ilustrační foto, přestože německý výrobek neobsahuje vyobrazené lupínky. Název celého německého výrobku zní muesli s rozinkami, lískovými ořechy, arašídami a mandlemi. Český produkt v názvu ani ve složení neobsahuje arašídami a mandle. Německý výrobek nemá uvedenou zemi původu, zatímco pro český trh je zemí původu Polsko. Oba výrobky se liší v obsahu obilných vloček, kdy český má oproti německým 69 % pouze 35 %. Zbytek je nahrazen již zmíněnými pšeničnými lupínky. Německá verze obsahuje více druhů ořechů, přesto má méně lískových oříšků než produkt pro český trh, který měl také více rozinek (dTest, 2016).

Tabulka 11: K-Classic Chléb toustový máslový

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Chléb toustový máslový	K-Classic Butter-Toast
Výrobce	Kaufland Česká republika, v.o.s., Praha	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016
Hmotnost	500 g	500 g

Cena	21,90 Kč	14,90 Kč
Cena za 100 g	4,40 Kč	3 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Rozdíl mezi toustovými chleby je znatelný už na etiketě, kdy česká verze obsahuje mnohem více přídavných látek. Autor článku ale zmiňuje, že to může být způsobené odlišnými zákony pro označování potravin. Německý chléb by měl také obsahovat 3,4 % másla a kvásek. Český chléb oproti tomu pouze 3 % másla a kvásek, ale také zlepšující přípravek s fazolovou moukou a konzervant (dTest, 2016). Český chléb se tedy dle dostupného složení jeví horší a přesto se prodával v době testu draž.

Tabulka 12: K-Classic Chléb celozrnný

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Chléb toustový s celozrnnou moukou	K-Classic Vollkorn Toast
Výrobce	Kaufland Česká republika, v.o.s., Praha	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016
Hmotnost	500 g	500 g
Cena	19,90 Kč	14,90 Kč
Cena za 100 g	4 Kč	3 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Celozrnný chléb prodávaný na českém trhu obsahoval pouze 19 % celozrnné mouky, kdežto německý 59 %. DTest také zmiňuje, že české toustové chleby se balí včetně patek, zatímco německé nikoliv (dTest, 2016).

Tabulka 13: K-Classic Arašídové křupky

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Peanut Flips	K-Classic Erdnuss Flips
Výrobce	Kaufland Česká republika, v.o.s., Praha	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016
Hmotnost	150 g	200 g
Cena	12,90 Kč	16,00 Kč
Cena za 100 g	8,60 Kč	8 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Na obou produktech si lze na první pohled všimnout vyobrazené slunečnice. Ovšem slunečnicový olej byl použit u německého produktu, zatímco český obsahuje pouze směs slunečnicového oleje s palmovým³. Článek ukazuje přesné hodnoty pro německý výrobek i český, kdy u prvního zmíněného je použito 7 % slunečnicového oleje a 33 % arašídů, oproti produktu pro český trh vyráběný v Polsku, který obsahuje směs palmového a slunečnicového oleje a 32 % arašídů (dTest, 2016).

Tabulka 14: K-Classic Paprikové chipsy

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Chips Paprika	K-Classic Chips Paprika
Výrobce	Kaufland Česká republika, v.o.s., Praha	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016

³ V roce 2016 společnost Median pro Český rozhlas v průzkumu zjistila, že až třetina českých zákazníků, převážně žen a vysokoškoláků, si nekupuje produkty, které obsahují palmový olej. Reagují tak na ekologické i zdravotní dopady s ním spojené. V posledních několika letech se objevují kampaně za záchranu indonéských pralesů a jejich fauny (Malínská, 2016).

Hmotnost	150 g	200 g
Cena	10,50 Kč	20,30 Kč
Cena za 100 g	7 Kč	10, 20 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Podobně jako předchozí produkt i chipsy pro český trh obsahují slunečnicový olej v kombinaci s palmovým a také jsou vyrobeny v Polsku. První zmíněné obsahují 21 % palmového oleje a 14 % oleje slunečnicového. Německá verze chipsů obsahuje 34 % slunečnicového oleje. Produkt z českého obchodu obsahuje umělé dochucovadlo glutaman sodný a přídatné barvivo, ale na rozdíl od německého obsahuje více chuťové složky. Český produkt obsahoval 1,2 % papriky, přičemž německý pouze 0,8 % (dTest, 2016).

Tabulka 15: K-Classic Obilné mušle s čokoládovou příchutí

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Choco Happs	K-Classic Choco Happs
Výrobce	Kaufland Česká republika, v.o.s., Praha	Kaufland Warenhandel GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016
Hmotnost	250 g	750 g
Cena	17,90 Kč	53,90 Kč
Cena za 100 g	7,20 Kč	7,20 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Obilné mušle s čokoládovou příchutí se v české republice prodávají v menším balení, ačkoliv cena po přepočtu na 100 g výrobku je stejná. Výrazný rozdíl mezi českým a

německým, případně rakouským, produktem je v přidávání vitamínů. Dtest uvádí, že němečtí a rakouští spotřebitelé nepovažují umělé přísady vitamínů za vhodné pro příjem. Tvrzení podporuje německá spotřebitelská organizace Stiftung Warentest, která tvrdí že vitamíny by měly být přijímány pouze přirozeným způsobem. Němečtí výrobci zareagovali na nároky svých spotřebitelů a vitamíny proto do potravin nepřidávají. Česká verze produktu obsahuje sice palmový olej, ale na druhou stranu UTZ⁴ certifikované kakao jako německá obdoba. Ta obsahuje více kakaa i pšeničné mouky (dTest, 2016).

Tabulka 16: K-Classic Vídeňské párky

Země prodeje	Česká republika	Německo
Název	K-Classic Vídeňské párky	K-Classic Wiener Würstchen
Výrobce	Ponnath Řezničí mistři, s.r.o., Sušice	Kaufland Fleischwaren Heilbronn GmbH & Co. KG, Německo
Datum vydání testu	Červen 2016	Červen 2016
Hmotnost	500 g	400 g
Cena	74,90 Kč	64,80 Kč
Cena za 100 g	15 Kč	16,20 Kč
Výsledek testu	2.	1.

Zdroj: dTest, 2016

Zásadní rozdíl mezi českou a německou verzí jsou v obsahu masa, kdy česká verze obsahuje oproti německé o 6 % méně. Německý obsahoval 86 %, ale zároveň méně tuku a podle dTestu byl méně šťavnatý a při sensorických testech skončil za českým produktem (dTest, 2016). Na základě vlastního průzkumu obchodních řetězců byl upozorován rozdíl mezi produkty, které dTest uvádí jako stejné. V obchodním řetězci v české republice byly nalezeny v regálu oboje párky, které porovnává dTest.

⁴ UTZ Certified je nezisková organizace, která od roku 2002 dohlíží na udržitelné hospodaření s kávou, kakaem a čajem.

7. Diskuze a závěry

V předchozí kapitole se nasbírala potřebná data, která se budou dále aplikovat. Z produktů, které byly vybrány pro předchozí kapitolu, je osm z nich zastoupeno významnou obchodní značkou ve svém oboru, zatímco sedm zbylých produktů má značku obchodního řetězce. V případě obchodní značky K-Classic byly z dTestu vybrány pouze potraviny, které v České republice projevily horší kvalitu, aby bylo možné sledovat jejich vývoj. Na základě získaných informací byla sestavena tabulka níže, která je zásadní pro další rozbor. Tabulka zkoumá, který výrobek v době testování dosáhl nejlepších výsledků, zda se u daných produktů změnilo složení a cena, případně zda se výrobek stále prodává.

Tabulka 17: Porovnání vybraných potravin a nejlepší potraviny

Výrobek	Značka výrobku	Nejlepší produkt	Cena v ČR za 100 g/ml v den testu	Aktuální cena v ČR za 100 g/ml	Změna ve složení	Výrobek v prodeji
Tuňák	Rio Mare	N	51,70 Kč	-	-	Ne
Paprikové chipsy	Lay's	N	20,80 Kč	-	-	Ne
Kola	Coca-Cola	N, P, R	1,60 Kč	1,90 Kč	Ne	Ano
Rama	Unilever	R	12,50 Kč	9,98 Kč	Ne	Ano
Solené chipsy	Lay's	ČR	23,30 Kč	27 Kč	Ne	Ano
Alpské máslo	Meggle	ČR	26 Kč	29 Kč	Ne	Ano
Hrášek v nálevu	Bonduelle	ČR	11,50 Kč	12,45 Kč	-	Ano
Kečup	Heinz	ČR	9,40 Kč	9,90 Kč	-	Ano

Čokoládová zmrzlina	K-Classic	ČR	12/6 Kč	-		-
Müsli s rozinkami a oříšky	K-Classic	N	8 Kč	4,99 Kč	Ano	Ano
Chléb toustový máslový	K-Classic	N	4,40 Kč	4,40 Kč	Ano	Ano
Chléb toustový celozrnný	K-Classic	N	4,40 Kč	4,40 Kč	Ano	Ano
Arašídové křupky	K-Classic	N	8,60 Kč	10 Kč	Ano	Ano
Paprikové chipsy	K-Classic	N	10 Kč	10 Kč	Ano	Ano
Obilné mušle	K-Classic	N	7,20 Kč	7,20 Kč	Ano	Ano
Vídeňské párky	K-Classic	N	15,00 Kč	20 Kč	Možná záměna	Ano

Zdroj: vlastní zpracování dat

7.1.1. Vítěz ve srovnání kvality

Data vyplývající z tabulky jednoznačně potvrzují rozdílnost kvality potravin v různých zemích. Ve třetím sloupci si lze všimnout, že trh s nejlepšími produkty je v Německu. To skončilo v 10 z 16 testů na první příčce. Ovšem nejlépe si vedlo u produktů, které vyrábí německý obchodní řetězec. Zde obsadilo 7 z 8 prvních míst. Navíc vídeňské párky byly pravděpodobně zaměněné za jiné. Pokud by toto bylo potvrzeno Česká republika by včetně vídeňských párků dosáhla 6 prvních míst z 16 testovaných. Navíc tabulka výše poukazuje na fakt, že většina výrobku firmy Kaufland změnila již své složení na českém trhu. Tím pádem by se Česká republika vyrovnala německému protějšku.

Nelze také opomenout, že při většině vybraných produktů se jedná převážně o drobné rozdíly, jako použití jiného sladidla nebo oleje, jako je tomu v případě koly a chipsů. Ovšem i tyto drobné rozdíly odporují principu jednotnému trhu Evropské unie, mají-li být prodávané produkty stejné.

Na druhou stranu se v několika testech na prvním místě umístily produkty z českého trhu. Solené chipsy Lay's zvítězily v testu převážně díky lepšímu vyhodnocení v sensorickém testu, přestože obsahovaly více látky, na kterou byly původně testovány. Oproti ostatním se tedy výrazně nelišily. Podobně těsné výsledky lze pozorovat i u alpského másla, kdy česká verze produktu byla jen o několik procent lepší. Hrášek ve slaném nálevu zvítězil převážně díky absenci úlomků z hrachu. Nejvýraznější rozdíl ve složení byl u posledního produktu, který dopadl lépe na českém trhu. V německé verzi kečupu se v laboratorním testu objevili pesticidy, zatímco v české nikoliv. Překvapením je také jediný zástupce značky K-Classic. Kdy si výrobek pro český trh vedl lépe především díky vyššímu obsahu kakaa o 1 %. Český výrobek také obsahoval více mléčného tuku a lépe obstál v testu tání. Přestože je český produkt téměř o 20 Kč dražší dopadl celkově nejlépe ze všech českých potravin, které byly lepší než ty zahraniční.

Lze tedy konstatovat, že existují produkty, které mají vyšší kvalita v České republice než v sousedních zemích. Přesto je nutné dodat, že z vybraných produktů se žádný výrazně nelišil složením a od porovnávaného produktu jej dělily pouze malé odchylky nebo rozdíly, které mohly být výjimkou testovaného kusu.

7.1.2. Výrobky stažené z prodeje

Tabulka 18: Potravin y stažené z prodeje

Výrobek	Značka výrobku	Nejlepší produkt	Cena v ČR za 100 g/ml v den testu	Aktuální cena v ČR za 100 g/ml	Změna ve složení	Výrobek v prodeji
Tuňák	Rio Mare	N	51,70 Kč	-	-	Ne
Paprikové chipsy	Lay's	N	20,80 Kč	-	-	Ne

Zdroj: vlastní zpracování dat

Zajímavé rozdíly lze sledovat u výrobků, které pravděpodobně na základě špatných testů přestal výrobce produkovat. V případě tuňáka od firmy Rio Mare jde o produkt se slunečnicovým olejem. Při vyhledání produktu skrz srovnávač cen Heureka.cz v českém případě byl nalezen jeden internetový obchod s potravinami, který má tento

produkt skladem. Stejně dopadl i německý srovnávač cen Idealo.de, který našel také jednoho prodejce, jenž nabízí daný produkt. V případě těchto obchodů se pravděpodobně jedná o potraviny naskladněné a dá se předpokládat, že produkt v této konkrétní variantě se již nevyrábí. V úvahu lze také vzít, že produkt skončil výrobu kvůli nízké poptávce.

Dalším produktem, který nelze koupit v podobě, ve které se testoval v době testu, jsou paprikové chipsy značky Lay's. Podobně jako v předchozím případě nenalezneme produkt ve větších obchodních řetězcích ani v internetových obchodech s potravinami. Při vyhledávání srovnávačem cen Heureka.cz nalezneme pouze jiné produkty. Na českém trhu je možné nakoupit produkt, který má příchut' pikantní paprika. Na německém srovnávači lze nalézt původní balení. Avšak podobně jako v případě tuňáka se jedná spíše o doprodej. Na základě těchto zjištění lze tvrdit, že se již produkt neprodává ve stejné variantě. Důvodem ukončení prodeje nemusí být nutně negativní výsledky testů kvality.

Zbytek produktů, který zůstal v prodeji, kromě výrobků značky K-Classic neměnil své složení nebo nebylo možné dohledat celé deklarované složení v datu původních testů. Většina těchto produktů také během uběhlého období výrazně nezdražila.

7.1.3. Změna ceny a velikosti balení v ČR

Tabulka 19: Změna cen a velikostí balení v ČR

Výrobek	Značka výrobku	Cena v ČR za 100 g/ml v den testu	Aktuální cena v ČR za 100 g/ml	Balení v den testu v ČR	Aktuální balení ke koupi v ČR	O kolik Dražší/Levnější v %	Změna velikosti balení
Kola	Coca-Cola	1,60 Kč	1,90 Kč	-	-	19	-
Rama	Unilever	12,50 Kč	9,98 Kč	400 g	500 g	-20	Ano
Solené chipsy	Lay's	23,30 Kč	27 Kč	150 g	140 g	16	Ano
Alpské máslo	Meggle	26 Kč	29 Kč	250 g	250 g	12	Ne
Hrášek v nálevu	Bonduelle	11,50 Kč	12,45 Kč	200 g	200 g	8	Ne
Kečup	Heinz	9,40 Kč	9,90 Kč	1000 g	1000 g	5	Ne
Müsli s rozinkami a oříšky	K-Classic	8 Kč	4,99 Kč	750 g	1000 g	-38	Ano

Chléb toustový máslový	K- Classic	4,40 Kč	4,40 Kč	500 g	500 g	0	Ne
Chléb toustový celozrn ý	K- Classic	4,40 Kč	4,40 Kč	500 g	500 g	0	Ne
Arašíd ové křupky	K- Classic	8,60 Kč	10 Kč	150 g	150 g	16	Ano
Papriko vé chipsy	K- Classic	10 Kč	10 Kč	150 g	150 g	0	Ano
Obilné mušle	K- Classic	7,20 Kč	7,20 Kč	250 g	250 g	0	Ano
Vídeňsk é párky	K- Classic	15,00 Kč	20 Kč	-	-	33	Ano

Zdroj: Vlastní zpracování dat

K zjištění procentuálního zvýšení ceny potravin byl použit jednoduchý vzorec $(P2/P1*100) - 100$, kdy P2 je aktuální cena výrobku a P1 je cena výrobku v době testování dTestem. Záporné hodnoty značí, že potravina zlevnila. Naopak kladné hodnoty pak zastupují potraviny, které zdražovali během uplynulých let od testu. Vzorec nám zjistí o kolik procent se původní potravina zdražila, jak je vidět v předposledním sloupci tabulky. Hodnoty jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Rama z českého trhu, která v testování dTestu skončila na druhém místě dokonce zvětšila své balení ze 400 na 500 g a zachovala původní cenu 49,90 Kč. Po přepočtení na 100 g vychází tedy levněji než v době testování a vyrovnala se ceně rakouské Ramy v den testování. Rama zlevnila o 38 % přestože se prodává aktuálně ve větším balení

Z takto stanovené tabulky vyplívá několik zajímavých poznatků k diskuzi. Čtyři hodnoty zůstali nezměněné. Všechny tyto produkty jsou zástupci obchodního řetězce Kaufland. Coca-cola byla vyškrtuta z hodnocení změny balení, protože se prodává neustále v několika různých variantách.

Testovány na potenciální rozdíl mezi změnou a velikostí balení budou pouze produkty, u kterých je cenový nárůst nebo pokles neobvyklý. Výrazný pokles ceny lze pozorovat u myslí s hrozkami a oříšky od Kauflandu. České původní balení myslí se totiž úplně vytratilo a nahradily ho myslí obdobné těm německým včetně nutričních hodnot.

K jevu nahrazení horšího českého výrobku lepším německým dochází ostatně u všech produktů, které jsou značky K-Classic. Zde lze pozorovat, že výrobce, jakožto prodejce potravin zároveň dbá na spotřebitele a snaží se mu vyhovět v požadavcích, aniž by byl legislativně donucen.

Naopak u výrobce solených chipsů Lay's můžeme pozorovat nárůst ceny

U obilných mušlí sice nedošlo k aplikování většího balení i do českých poboček, ale výrazná je změna složení, které se aktuálně více podobá německé variantě. V případě vídeňských párků naráží práce na další specifikum. dTest jakožto nákupce testovaného zboží možná sáhl po odlišné variantě párků. Po vlastním průzkumu zboží v prodejnách Kaufland totiž autor práce nenarazil na žádné odlišnosti. Obě varianty, které dTest uvádí pro svůj test byly v obchodě dostupné. Možným závěrem by mohlo být, že německá varianta nebo naopak česká se stihla objevit na obou trzích.

Závěr

Kvalita potravin je komplexním pojmem, který obsahuje několik nezávislých částí. Na základě práce můžeme pozorovat, že kvalita potravin je úzce spjata s bezpečností potravin. Bezpečnost potravin je také součástí ochrany spotřebitele, tudíž právních aktů. Lze tedy říci, že pro spotřebitele není vůbec jednoduché orientovat se v tom, co do jaké míry souvisí s kvalitou potravin.

Práce si zadávala za cíl literární rešerši, která bylo provedena v oblasti terminologie. Především se jednalo o základní pojmy jako kvalita, potravina a jakost. V další části práce se analyzuje označování potravin a vliv obalů na spotřebitele. Dalším cílem práce bylo odpovědět na výzkumnou otázku: Jestli kvalita potravin je horší než v sousedních státech. Na základě výzkumu v kapitole Vítěz ve srovnání kvality, lze konstatovat, že se ČR může kvalitou výrobku minimálně vyrovnat v ojedinělých případech dokonce i překonat kvalitou potravin západní země.

Druhá výzkumná otázka se ptá, jaké směřování má aktuálně problém dvojí kvality potravin. Touto otázkou se kompletně zabývá kapitola Dvojitá kvalita potravin a aktuální dění, ze které vyplývá, že zkoumaná problematika se v rámci legislativních pravomocí EU snaží dojít ke kompromisům ohledně nekalých praktik a informovanosti spotřebitele o tom, co si kupuje. V rámci dalších výstupů lze očekávat, že nově vydané právní akty budou přehlasovány a zrušeny nebo po několikaletém období postupně zpřísněny.

Třetí výzkumná otázka se ptá, zda někteří výrobci potravin změnilы své výrobní procesy k dosažení stejných kvalit na více trzích, aniž by musely být nuceny dojít k takovému závěru legislativní cestou. Na tuto otázku odpovídá nejlépe poslední kapitola Diskuze a závěry. V několika případech došlo k stažení výrobku z trhu, přesto je těžké odhadovat, zda to bylo za účelem marketingu nebo kvůli nárokům spotřebitele. V úvahu také spadají spotřebitelské testy, které mohli firmu donutit na základě špatných výsledků produkt stáhnout z trhu, protože jeho prodeje nebyly příliš dobré a zákazníci si drželi od produktu odstup.

V konkrétních případech vybraných potravin z dTestu dochází k výraznému změnění složení u obchodní značky řetězce Kaufland. Sedm z osmi produktů lze na základě komparace s aktuálními daty považovat za produkty, které migrovali z trhu, kde dopadly lépe na trh, kde naopak byly složením chudší produkty.

Summary

Food quality is a complex term that contains several independent parts. Based on the work, we can see that food quality is closely linked to food safety. Food safety is also part of consumer protection, hence legal acts. It can therefore be said that it is not at all easy for consumers to understand how much they relate to food quality.

The aim of the thesis was to review literature, which was carried out in the field of terminology. Above all, these were basic concepts such as quality, food and quality. The next part analyzes food labeling and the impact of packaging on consumers. Another aim of the thesis was to answer the research question: If the quality of food is worse than in neighboring countries. On the basis of research in the chapter Winner in the comparison of quality, it can be stated that the Czech Republic can minimize the quality of the product in isolated cases and even overcome the quality of food Western countries.

The second research question asks what direction the dual quality food problem currently has. This issue is completely addressed in the Dual Quality and Current Issues chapter, which shows that the issue under examination seeks to compromise on unfair practices and consumer awareness of what it buys under EU legislative powers. As part of other outputs, it can be expected that the newly issued legal acts will be outvoted and canceled or gradually tightened after a period of several years.

The third research question asks whether some food producers have changed their production processes to achieve the same qualities in multiple markets without having to reach such a conclusion by legislative means. This question is best answered in the last chapter of the Discussion and Conclusions. In several cases, the product has been withdrawn from the market, but it is difficult to estimate whether it was for marketing purposes or for consumer demands. Also included are consumer tests that could force the company to withdraw the product on the basis of poor results because its sales were not very good and customers stayed away from the product.

In specific cases of selected foods from dTest, the Kaufland brand name is significantly changed. Seven of the eight products can be compared to the current data to be considered to have migrated from the market where they hit the market better, where the products were poorer.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Tuňák Rio Mare (str. 18)

Tabulka 2: Paprikové chipsy Lay's (str. 19)

Tabulka3: Coca-Cola (str. 20)

Tabulka 4: Rama (str. 21)

Tabulka 5: Solené chipsy Lay's (str. 22)

Tabulka 6: Máslo Meggle Alpenbutter (str. 23)

Tabulka 7: Hrášek Bonudelle (str. 23-24)

Tabulka 8: Kečup Heinz (str. 24)

Tabulka 9: Čokoládové zmrzliny K-Classic (str. 25)

Tabulka 10: K-Classic Müsli s rozinkami a ořisky (str. 26)

Tabulka 11: K-Classic Chléb toustový máslový (str. 26-27)

Tabulka 12: K-Classic Chléb celozrný (str. 27)

Tabulka 13: K-Classic Arašídové křupky (str. 28)

Tabulka 14: K-Classic Paprikové chipsy (str. 28-29)

Tabulka 15: K-Classic Obilné mušle s čokoládovou příchutí (str. 29)

Tabulka 16: K-Classic Vídeňské párky (str. 30)

Tabulka 17: Porovnání vybraných potravin a nejlepší potraviny (str. 31-32)

Tabulka 18: Potraviny stažené z prodeje (str. 33)

Tabulka 19: Změna cen a velikostí balení v ČR (str. 35-36)

Tabulka 20:

Seznam pramenů a literatury

Babička, L. 2012. *Průvodce světem potravin*. Praha : MZ, 2012. ISBN 978-80-7434-086-4.

Bode, T. 2014. *Podvody na talíři: jak nás obelhávají potravinářské koncerny*. Praha : Rybka, 2014. ISBN 978-80-87950-02-9.

Čechová, Š. 2011. Miroslav Toman, prezident Potravinářské komory ČR. *Radiožurnál*. [Online] Český rozhlas, 29. Červenec 2011. [Citace: 20. Duben 2019.] <https://radiozurnal.rozhlas.cz/miroslav-toman-prezident-potravinarske-komory-cr-6331565>.

Česká televize. 2019. Dvojí kvalitu potravin si výrobce vždy odůvodní, zvítězil lobbying, tvrdí Sehnalová. Podle Jourové je i tak směrnice úspěch. *ct24.cz*. [Online] Česká televize, 18. Duben 2019. [Citace: 18. Duben 2019.] <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2790950-dvoji-kvalitu-potravin-si-vyrobce-vzdy-oduvodni-zvitezil-lobbying-tvrdi-sehnalova>.

— **2016.** V Česku jsou méně kvalitní potraviny než na Západě, lidem to vadí. *ct24.cz*. [Online] Česká televize, 18. Únor 2016. [Citace: 21. Duben 2019.] <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1699219-v-cesku-jsou-mene-kvalitni-potraviny-nez-na-zapade-lidem-vadi>.

ČTK. 2014. Průzkum: německé potraviny mají dvě pětiny Čechů za kvalitnější než české. *e15.cz*. [Online] Czech News Center, 15. Září 2014. [Citace: 18. Duben 2019.] <https://www.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/pruzkum-nemecke-potraviny-maji-dve-petiny-cechu-za-kvalitnejsi-nez-ceske-1118846>.

Daněk, V. 2019. Dvojí kvalita potravin jako nekalá obchodní praktika. Europoslanci schválili novelu chránící spotřebitele. *iRozhlas.cz*. [Online] Český rozhlas, 17. Duben 2019. [Citace: 22. Duben 2019.] https://www.irozhlas.cz/ekonomika/dvoji-kvalita-potravin-evropsky-parlament-europoslanci-zakaz-novela-jourova_1904172231_och.

dTest. 2016. Bonduelle Hrášek pro český a rakouský trh (dTest 12/2016). *dTest.cz*. [Online] dTest, Prosinec 2016. [Citace: 5. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6254/bonduelle-hrasek-pro-cesky-a-rakousky-trh-dtest-12-2016>.

— **2018.** Často kladené dotazy. *dTest*. [Online] 7. Prosinec 2018. [Citace: 7. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-5320/casto-kladene-otazky>.

— **2017.** Čokoládová zmrzlina K-Classic pro český a německý trh (dTest 7/2017). *dTest.cz*. [Online] dTest, Červenec 2017. [Citace: 4. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6259/cokoladova-zmrzlina-k-classic-pro-cesky-a-nemecky-trh-dtest-7-2017>.

— **2016.** Heinz Tomato Ketchup CZ x Heinz Tomato Ketchup DE (dTest 8/2016). *dTest.cz*. [Online] dTest, Srpen 2016. [Citace: 6. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6255/heinz-tomato-ketchup-cz-x-heinz-tomato-ketchup-de-dtest-8-2016>.

- . **2018.** Jak pracujeme. *dTest.cz*. [Online] dTest, 7. Prosinec 2018. [Citace: 7. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-5198/jak-pracujeme>.
- . **2017.** Meggle Alpenbutter: pro český a německý trh (dTest 11/2017). *dTest.cz*. [Online] dTest, Listopad 2017. [Citace: 2. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6275/meggle-alpenbutter-pro-cesky-a-nemecky-trh-dtest-11-2017>.
- . **2016.** Rozdílná kvalita potravin v EU. *dtest.cz*. [Online] dTest, 30. Červen 2016. [Citace: 20. Leden 2019.] <https://www.dtest.cz/clanek-5156/rozdilna-kvalita-potravin-v-eu>.
- . **2017.** Solené chipsy Lay's pro český a německý trh (dTest 12/2017). *dTest.cz*. [Online] dTest, Prosinec 2017. [Citace: 2. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6321/solene-chipsy-lay-s-pro-cesky-a-nemecky-trh-dtest-12-2017>.
- . **2018.** Srovnání Coca-Coly u nás a u sousedů (dTest 5/2018). *dTest.cz*. [Online] dTest, Květen 2018. [Citace: 30. Listopad 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6659/srovnani-coca-coly-u-nas-a-u-sousedu-dtest-5-2018>.
- . **2018.** Srovnání paprikových Lay's se sousedy (dTest 5/2018). *dTest.cz*. [Online] dTest, Květen 2018. [Citace: 30. Listopad 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6660/srovnani-paprikovych-lay-s-se-sousedy-dtest-5-2018>.
- . **2018.** Srovnání Ramy u nás a u sousedů (dTest 4/2018). *dTest.cz*. [Online] dTest, Duben 2018. [Citace: 1. Prosinec 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6643/srovnani-ramy-u-nas-a-u-sousedu-dtest-4-2018>.
- . **2018.** Srovnání tuňáka Rio Mare u nás a v Německu (dTest 5/2018). *dTest.cz*. [Online] dTest, Květen 2018. [Citace: 28. Listopad 2018.] <https://www.dtest.cz/clanek-6666/srovnani-tunaka-rio-mare-u-nas-a-v-nemecku-dtest-5-2018>.
- . **2018.** Stop dvojí kvalitě. *dTest.cz*. [Online] dTest, 2018. [Citace: 20. Duben 2019.] <https://www.dtest.cz/kampane/dvoji-kvalita/vyvoj-kauzy>.
- Eagri. 2018.** Označování nebalených potravin. *Eagri*. [Online] Ministerstvo zemědělství, 27. 2 2018. [Citace: 19. 3 2018.] <http://eagri.cz/public/web/mze/potraviny/legislativa/oznacovani-potravin-a-obaly/obecne/oznacovani-nebalenych-potravin.html>.
- EFSA. 2017.** EFSA vysvětluje hodnocení rizik: Akrylamid v potravinách. *Publications Office*. [Online] 29. Zář 2017. [Citace: 2. Prosinec 2018.] https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cfa0fc4e-0070-11e6-b713-01aa75ed71a1/language-cs/format-PDF_978-92-9199-893-7.
- Elčić, S. 2019.** Po boku titánů: Věra Jourová se stala první Češkou v žebříčku 100 nejvlivnějších lidí. *Aktuálně.cz*. [Online] *Economia*, 17. Duben 2019. [Citace: 21. Duben 2019.] <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/po-boku-titanu-vera-jourova-se-stala-prvni-ceskou-v-zebricku/r~1f0749bc611411e9ad610cc47ab5f122/>.
- Evropská Komise. 2018.** Druhy právních předpisů EU. *Evropská komise*. [Online] Evropská unie, 2018. [Citace: 13. Prosinec 2018.] https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/types-eu-law_cs.

- Evropský parlament. 2019.** Plenární zasedání. *Evropský parlament*. [Online] 17. Duben 2019. [Citace: 18. Duben 2019.] <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+PV+20190417+RES-VOT+DOC+PDF+V0//CS&language=CS>.
- Fér potravina. 2016.** ferpotravina.cz. *Fér potravina*. [Online] 9. 12 2016. [Citace: 17. 3 2018.] <http://www.ferpotravina.cz/clanky/povinne-uvadeni-vyzivovych-hodnot-potravin>.
- Fiala, P., Pitrová M. 2003.** *Evropská unie*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. ISBN 80-7325-015-2.
- Horáček, F. 2014.** Coca-Cola přestala používat cukr. Limonády sladí levnější náhražkou. *iDnes.cz*. [Online] MAFRA, 2. Zář 2014. [Citace: 1. Prosinec 2018.] https://ekonomika.idnes.cz/coca-cola-prestala-pouzivat-cukr-d40-/test.aspx?c=A140902_110109_test_fih.
- Kopřiva, P. 2016.** Výzkum: český spotřebitel žádá stejně kvalitní potraviny jako evropský. *Szpi.cz*. [Online] Státní zemědělská a potravinová inspekce, 18. Únor 2016. [Citace: 18. Duben 2019.] <http://www.szpi.gov.cz/clanek/tz-2016-vyzkum-cesky-spotrebitel-zada-stejne-kvalitni-potraviny-jako-evropsky.aspx>.
- Koreň, M. 2019.** ČR loni zakázala obchodům vyhazovat potraviny. Nyní je vzorem pro Slovensko. *Euractiv.cz*. [Online] Euractiv, 28. Leden 2019. [Citace: 30. Leden 2019.] <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/cr-loni-zakazala-obchodum-vyhazovat-potraviny-nyni-je-vzorem-pro-slovensko/>.
- Macmaoláin, C. 2007.** *EU Food Law: Protecting Consumers and Health in a Common Market*. Oxford : Hart Publishing, 2007. ISBN 184-11-3498-8.
- Malínská, Eliška, Švejdová Zuzana. 2016.** Průzkum pro ČRo: Až třetina Čechů nenakupuje potraviny s palmovým olejem. *iROZHLAS*. [Online] Český rozhlas, 25. Březen 2016. [Citace: 30. Prosinec 2018.] https://www.irozhlas.cz/ekonomika/pruzkum-pro-cro-az-tretina-cechu-nenakupuje-potraviny-s-palmovym-olejem_201603250600_kwinklerova.
- Palata, L. 2019.** Evropská unie bojuje proti dvojí kvalitě potravin. Pomůže to? *denik.cz*. [Online] Vltava Labe Media, 18. Duben 2019. [Citace: 20. Duben 2019.] <https://www.denik.cz/evropska-unie/unie-proti-dvoji-kvalite-potravin-pomuze-to-20190417.html>.
- RadioZET. 2017.** Jurečka: Dvojí kvalita potravin v EU narušuje princip jednotného trhu. *eAGRI.cz*. [Online] Ministerstvo zemědělství, 31. Květen 2017. [Citace: 30. Prosinec 2018.] <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/vystoupeni-v-mediich/jurecka-dvoji-kvalita-potravin-v-eu.html>.
- Ruprich. 2012.** Státní zdravotní ústav. *www.szu.cz*. [Online] březen 2012. [Citace: 10. březen 2018.] <http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin/je-potrebne-vsimat-si-rozdilu-mezi-zdravotni-a-hygienickou>.
- Suková, I. 2014.** *Označování potravin - průvodce pro spotřebitele*. Praha : Ministerstvo zemědělství, 2014. ISBN 978-80-7434-169-4.

Šišková, N. a kol. 2012. *Evropské právo 2 - Jednotný vnitřní trh.* Praha : Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-835-0.

Tomášek, M., Týč, V. a kol. 2013. *Právo Evropské unie.* Praha : Leges, 2013. 978-80-87576-53-3.

Tremlová, B., Javůrková Z. 2014. *Řízení kvality a bezpečnosti potravin.* Brno : Veterinární a farmaceutická univerzita, 2014. ISBN 978-80-7305-684-1.

Urban, L. 2018. Volný pohyb zboží. *Euroskop.cz.* [Online] Odbor komunikace o evropských záležitostech, 2018. [Citace: Prosinec. 26 2018.] <https://www.euroskop.cz/8734/sekce/volny-pohyb-zbozi/>.

Valenta, Ondřej, Hladík, Petr a kol. 2011. *Budoucnost kvality a bezpečnosti potravin v Česku.* Praha : Sociologické nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7419-056-8.

Vítová, B., Černý, M. 2017. *Problematika dvojí kvality a složení výrobků prodávaných v rámci jednotného trhu Evropské unie z pohledu práva na ochranu spotřebitele (zejména nekalých obchodních praktik), práva soutěžního (zejména nekalé soutěže) a práva průmyslového vlastnictví.* Olomouc : Právnická fakulta UP, 2017. Odborná studie.

Vysekalová, J. 2011. *Chování zákazníka: jak odkrýt tajemství "černé skříňky".* Praha : Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3528-3.